

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

бульв. Дружби народів, 28, м. Київ, 01103, код ЄДРПОУ 40381452

РІШЕННЯ

23.11.2018

О.А. Мангул

Київ

Про схвалення висновку Національного агентства з питань запобігання корупції щодо проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про запобігання корупції" (щодо удосконалення здійснення фінансового контролю окремих категорій суб'єктів декларування)" (реєстр. № 9148 від 01 жовтня 2018 року)

Відповідно до частини першої статті 8 Закону України "Про запобігання корупції", враховуючи рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 13 жовтня 2016 року № 81 "Про підготовку висновків Національного агентства з питань запобігання корупції щодо проектів законодавчих актів, поданих на розгляд Кабінету Міністрів України чи Верховної Ради України", Національне агентство з питань запобігання корупції

ВИРІШИЛО:

1. Схвалити висновок Національного агентства з питань запобігання корупції щодо проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про запобігання корупції" (щодо удосконалення здійснення фінансового контролю окремих категорій суб'єктів декларування)" (реєстр. № 9148 від 01 жовтня 2018 року), що додається.

2. Департаменту координації антикорупційної політики забезпечити направлення висновку Національного агентства з питань запобігання корупції, схваленого пунктом 1 цього рішення, до Комітету Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку, Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції у встановленому порядку.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Національного агентства з питань запобігання корупції Серьогіна О.Ю.

Голова

О.А. Мангул

Згідно з чинним законодавством
відповідно до колегіального рішення
Національного агентства

Протокол № 59
засідання Національного агентства
від 23 листопада 2018 року

СХВАЛЕНО

Рішення Національного агентства
з питань запобігання корупції

З. М. Монастирська 2018 року № 2688

ВИСНОВОК

**Національного агентства з питань запобігання корупції
щодо проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України
"Про запобігання корупції" (щодо удосконалення здійснення
фінансового контролю окремих категорій суб'єктів декларування)"**
(проект внесений народними депутатами України Поповим І.В., Буглаком Ю.О.
та іншими, реєстр. № 9148 від 01 жовтня 2018 року)

Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) опрацювало проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про запобігання корупції" (щодо удосконалення здійснення фінансового контролю окремих категорій суб'єктів декларування)" (далі – проект), внесений народними депутатами України Поповим І.В., Буглаком Ю.О. та іншими (реєстр. № 9148 від 01 жовтня 2018 року), і висловлює такі зауваження до його положень.

1. Змінами до частини першої статті 1 Закону України "Про запобігання корупції" (далі – Закон) пропонується надати визначення терміну "момент отримання доходу", під яким розумітиметься календарний день, у який дохід у грошовій формі фактично передано (вручено) суб'єкту декларування або отримано таким суб'єктом на свій рахунок у банку, а для доходу у негрошовій формі – календарний день, з якого у суб'єкта декларування виникає право власності на такий дохід (пункт 1 розділу I проекту).

Необхідно зазначити, що у тексті Закону термін "момент отримання доходу" використовується лише один раз у статті 52, тому надання йому визначення у статті 1 Закону є недоцільним, тим більше, що питанню набуття права власності присвячена окрема глава 24 розділу I книги третьої Цивільного кодексу України.

При цьому відповідно до частин першої, другої статті 334 Цивільного кодексу України право власності у набувача майна за договором виникає з моменту передання майна, якщо інше не встановлено договором або законом. Переданням майна вважається вручення його набувачеві або перевізникові, організації зв'язку тощо для відправлення, пересилання набувачеві майна, відчуженого без зобов'язання доставки.

2. Відповідно до змісту пропонованих проектом змін до статей 45, 48, частини другої статті 52 Закону певне коло суб'єктів декларування подаватимуть декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого

самоврядування (щорічну, за період, не охоплений раніше поданими деклараціями, та інші, передбачені Законом), у паперовому вигляді.

До таких суб'єктів декларування належатимуть особи, які за посадами, що вони займають, належать до кадрового складу Служби зовнішньої розвідки України, розвідувального органу Міністерства оборони України, розвідувального органу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону, або особи, що займають посади негласних штатних працівників (співробітників) підрозділів (формувань) Національної поліції, Державного бюро розслідувань, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, управління державної охорони, органу доходів і зборів, органів і установ виконання покарань та слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України, Національного антикорупційного бюро України, що здійснюють оперативно-розшукову, контррозвідувальну діяльність, а також особи, які претендують на зайняття таких посад та осіб, які припинили діяльність.

Контроль за своєчасністю подання вказаними суб'єктами декларування декларацій, правильністю та повнотою їх заповнення, логічний та арифметичний контроль здійснюватимуть уповноважені особи відповідних підрозділів органу (формування), в якому працює суб'єкт декларування, відповідно до методичних рекомендацій, затверджених Національним агентством, тоді як повна перевірка декларацій, поданих такими суб'єктами декларування, проводитиметься уповноваженим підрозділом Національного агентства вже після рішення керівника відповідного державного органу про зміну ступеня секретності та скасування рішення про віднесення інформації щодо такої особи до державної таємниці.

При цьому передбачені Законом заходи фінансового контролю організовуватимуться стосовно вказаних суб'єктів декларування у спосіб, що унеможливилюватиме розкриття їх належності до відповідних органів, у порядку, що визначається кожним зазначеним органом окремо за погодженням із Національним агентством.

Крім цього, вказані суб'єкти декларування подаватимуть у паперовому вигляді й повідомлення про суттєві зміни у майновому стані.

З огляду на пропоновані до Закону зміни необхідно зазначити, що у пропонованому алгоритмі подання декларацій, здійснення їх перевірки, а також здійснення інших заходів фінансового контролю наявні корупціогенні фактори.

По-перше, це стосується надання повноважень особам відповідних підрозділів (органу) здійснювати без визначення порядку усі види фінансового контролю щодо декларацій, поданих працівниками, які працюють з такими особами в одному підрозділі (органі). Також у проекті відсутні положення, які б встановлювали суб'єкта прийняття рішення про покладення на осіб таких повноважень, а базові закони, які врегульовують діяльність відповідних державних органів (Закони України "Про Служби зовнішньої розвідки України",

"Про Національну поліцію"), не закріплюють за такими органами повноважень щодо здійснення заходів фінансового контролю.

По-друге, необхідність підготовки індивідуального порядку для кожного з органів, щодо яких пропонується здійснювати з особливостями заходи фінансового контролю щодо декларацій, може призвести до різного врегулювання однакових по суті правовідносин, пов'язаних зі здійсненням цих заходів.

По-третє, можливість проведення повної перевірки декларацій після прийняття керівником відповідного державного органу рішення про зміну ступеня секретності та скасування рішення про віднесення інформації щодо відповідної особи до державної таємниці може призвести до збільшення кількості корупційних правопорушень, у тому числі незаконного збагачення, серед працівників підрозділів (формувань), які наділені, наприклад, правом здійснювати оперативно-розшукову діяльність, адже жоден із державних органів не матиме права проводити повну перевірку декларацій таких працівників. Більше того, проведення Національним агентством повної перевірки декларацій навіть після прийняття відповідного рішення керівником державного органу також буде унеможливлено, оскільки такі декларації будуть відсутні в Єдиному державному реєстрі декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, внаслідок того, що вони були подані у паперовому вигляді.

По-четверте, в пропонованих змінах до Закону залишається неврегульованим питання про орган, якому відповідні працівники будуть зобов'язані письмово повідомити про суттєву зміну у майновому стані, а також про строк, протягом якого необхідно буде здійснити таке повідомлення.

Крім того, пропоновані зміни до Закону містять й інші недоліки.

Наприклад, пропонований перелік підрозділів (формувань) державних органів, щодо працівників яких з особливостями пропонується здійснювати заходи фінансового контролю щодо перевірки декларацій, на практиці не охопить усі можливі категорії осіб, розкриття інформації про яких може створити небезпеку для їх життя. Йдеться, серед іншого, про Сили спеціальних операцій Збройних Сил України, які можуть залучатися до контррозвідувальних заходів, у зв'язку з чим відомості про особовий склад цих Сил становлять державну таємницю і підлягають захисту відповідно до Закону України "Про державну таємницю" (частина п'ята статті 5 Закону України "Про Збройні Сили України").

У свою чергу, пропозиція поширити особливий режим декларування та здійснення заходів фінансового контролю на осіб, які припинили свою діяльність, не залежно від виду діяльності та займаної посади, суперечить абзацу другому частини другої статті 45 Закону.

3. Відповідно до положень частини першої статті 52 Закону в редакції проекту суб'єкти декларування, перелічені у частині п'ятій статті 45 Закону

в редакції проекту, про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента заповнюватимуть та подаватимуть відповідне повідомлення у паперовому вигляді за формою, визначеною Національним агентством. Порядок зберігання цих повідомлень та доступу до них визначається відповідними органами, де такі суб'єкти займають посади.

У зв'язку з цим необхідно зазначити, що на сьогодні частиною першою статті 52 Закону передбачено, що у разі відкриття суб'єктом декларування або членом його сім'ї валютного рахунка в установі банку-нерезидента відповідний суб'єкт декларування зобов'язаний у десятиденний строк письмово повідомити про це Національне агентство у встановленому ним порядку, із зазначенням номера рахунка та місцезнаходження банку-нерезидента.

Необхідно звернути увагу, що Порядок інформування Національного агентства про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента, затверджений рішенням Національного агентства від 06 вересня 2016 року № 20, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 18 жовтня 2016 року за № 1366/29496, передбачає можливість повідомлення про відкриття суб'єктом декларування або членом його сім'ї валютного рахунка в установі банку-нерезидента не лише шляхом надсилання до Національного агентства сканованої копії чи фотозображення через мережу Інтернет з використанням програмних засобів Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, а й шляхом надсилання відповідного повідомлення засобами поштового зв'язку рекомендованим листом з повідомленням про вручення.

При цьому ні нормами Закону, ні нормами вказаного Порядку не передбачено необхідності внесення інформації про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та оприлюднення її на офіційному веб-сайті Національного агентства.

Таким чином, пропозиція щодо внесення пропонованих проектом змін до частини першої статті 52 Закону є неприйнятною.

4. Відповідно до абзацу третього частини першої статті 52¹ Закону в редакції проекту особливий порядок фінансового контролю, встановлений вказаною статтею, не поширюватиметься на посадових осіб Служби безпеки України, які призначаються та звільняються з посад актами Президента України, що не становлять державну таємницю.

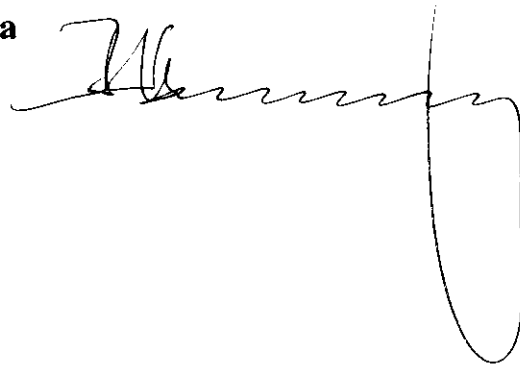
Натомість згідно з частиною п'ятою статті 45 Закону в редакції проекту всі особи, які належать до кадрового складу Служби безпеки України, заповнюють та подають декларації у паперовій формі.

Таким чином, вказані положення Закону в редакції проекту не узгоджуються між собою.

До того ж необхідно зазначити, що актами Президента України здійснюється призначення не лише посадових осіб Служби безпеки України, а й інших посадових осіб з числа перелічених у частині п'ятій статті 45 Закону в редакції проекту. Йдеться, наприклад, про Голову Служби зовнішньої розвідки та начальника Головного управління розвідки Міністерства оборони України, які призначаються на посаду та звільняються з посади Президентом України. При цьому акти Президента України, якими здійснюється призначення чи звільнення, перебувають в Інтернеті у відкритому доступі.

Враховуючи викладені зауваження, проект потребує доопрацювання.

**Голова Національного агентства
з питань запобігання корупції**

A handwritten signature in black ink, consisting of a series of loops and a long vertical stroke at the end, positioned over the printed name.

О.А. Мангул